

PŘÁLA JSEM SI ŘÍDIT AUTO

Na lidi se slepečkou holí jsme už zvyklí. Co to ale znamená, když má hůl červenobílé pruhy? Pomáhá osahat cestu ve věčné tmě před sebou lidem, kteří vedle slepoty navíc neslyší. **JEDNOU Z NICH JE VÁŠA, KTERÁ O ZRAK I SLUCH PŘIŠLA AŽ V DOSPĚLOSTI.** Vyslechli jsme si její příběh...

Váša se narodila jako úplně normální děvče. Viděla, slyšela i mluvila bez problémů. „Mně vůbec nedošlo, že bych měla nějaké oční onemocnění, jak taky, když jsem si nemohla porovnat, jak vidí ostatní děti,“ říká drobná usměvavá žena, schovaná za tmavými brýlemi. Ani rodiče si ničeho zvláštního nevšimli, teprve okolo deseti let lékaři Váše

potvrdili menší ztrátu sluchu a před dvacátými narozeninami si uvědomila, že hůl vidí za šera.

Proto byla ještě okolo dvaceti let odhodlaná udělat si řidičský průkaz, a protože lékař na prohlídce žádné vážné oční onemocnění nerozpoznal, teoreticky by do autoškoly nastoupit mohla. Vášin pokus řídit auto na parkovišti ji ale přesvědčil, že se přece jen bojí, a tak na řidičský průkaz nakonec nikdy nedošlo.

Že má Usherův syndrom, tedy nezvratnou dědičnou degeneraci sítnice a vrozenou nedoslýchavost, se dozvěděla až ve čtyřřidvaceti letech. Postupně se jí začalo zužovat zorné pole – jako když kůň dostane klapky na oči, aby ho nerušily periferní vjemy. Váša viděla jen to, na co se přímo

dívala, ale prostředí okolo začalo upadat do „bílé tmy“, která se už nikdy nerozestoupí.

Do toho se jí rapidně zhoršil sluch, ve 25 letech už se musela spoléhat na dvě naslouchací zařízení. Zanedlouho se barev-

na mluvícího soustředí. Na ulici se jí všechny zvuky slíjí v jeden chaotický hukot. Nelze pak odhadnout, jestli auto jede zleva, nebo zprava, takže přecházení silnice na přechodu je pro ni zoufale náročné.

Zorné pole se začalo zužovat, jako když kůň dostane klapky na oči.

ný svět před Vášou definitivně zavřel jako dočtená kniha a bez bílé hole už ze dveří svého domu vyjít nemohla. Postupná ztráta sluchu (nyní 97 %) vše ještě zkomplikovala. Váša je díky sluchadlům schopná vést rozhovor pouze v klidném prostředí uzavřené místnosti a jen když se

Ač si to my zdraví neuvědomujeme, zvuky nám pomáhají k prostorové orientaci. Cokoli, co se na známé trase objeví nově, hluchoslepého člověka zmátne a stresuje. Proto mnoho hluchoslepých chodí ven velmi málo, většinou jen „naučenou“ trasu, kterou důvěrně znají, anebo s doprovodem.

Abychom si alespoň vzdáleně představili, jaké to je, vyzkoušeli jsme si pocity hluchoslepeho na vlastní kůži. Vyfasovala jsem červenobílou teleskopickou hůl, špunty do uší a škrabošku na oči, která se používá na klidné spaní. Hovor ostatních se najednou vzdálil a auto přijíždějící k přechodu nebylo vůbec slyšet. Ačkoli na špičce hole, kterou se poťukává na „osahání“ prostředí před sebou, je kulaté zakončení, přechody mezi pásy malých a větších dlažebních kostek jsou téměř nerozeznatelné, takže konec obrubníku a začátek přechodu „nepřečtu“. „Nejlepší je, když se před přechod na křižovatky položí zámková dlažba pro nevidomé, která usnadňuje orientaci,“ říká Petra Zimermanová, ředitelka občanského sdružení Lorm. To se už přes dvacet let stará a poskytuje služby hluchoslepým občanům a jejich rodinám. Pomáhá hluchoslepým naučit se větší samostatnosti, pohybovat se v provozu a samozřejmě osvojit si nový způsob komunikace. Lorm totiž není zkratkou nějakého názvu, ale pseudonym hluchoslepeho básníka, filozofa a novináře Heinricha Landesmanna, který se na počátku 19. století narodil

VYZKOUŠELI jsme si, jaké to je, když neslyšíte a nevidíte zároveň. **S Vášou (uprostřed), která sama jezdí metrem, autobusem i tramvají, se náš opatrný pokus na přechodu nemohl rovnat.**

v Mikulově. Heinrich v patnácti letech náhle ohluhl a rapidně se mu zhoršil zrak, o pár let později o něj přišel úplně. Pro své vlastní potřeby vymyslel dotykovou abecedu, kdy

se Lormovu abecedu nezvládnou. Po smrti Landesmanna alias Hieronyma Lorma jeho dcera abecedu zveřejnila a ta se záhy rozšířila po celé Evropě. Váša ji ovládá, hlavně

Pro hluchoslepeho je nejhorší přecházení silnice na cestě, kterou ještě nezná.

jednotlivé doteky do dlaně odpovídají různým písmenům. Je to jednodušší způsob než psaní tiskacích písmen na ruku, které často musí vystačit osobám, jež o zrak a sluch přišly až v pozdějším věku a naučit

proto, aby se na různých seminářích a akcích pořádaných Lormem, na které se sjíždějí hluchoslepi z celé Evropy, dorozuměla i s lidmi, kteří na rozdíl od ní neslyší už vůbec nic.

Eva Srpová

TAKTILNÍ ZNAKOVÝ JAZYK Jeden ze způsobů dorozumívání s hluchoslepými. Tento znak znamená „Jak se máš?“.

SDRUŽENÍ LORM vede kampaň, aby se veřejnost více dozvěděla o hluchoslepých.

ROZHOVOR

S Petrou Zimermanovou, ředitelkou sdružení Lorm

? Kolik je v České republice hluchoslepých osob?

Přesné číslo kvůli zákonu na ochranu osobních údajů nevíme, ale v Anglii je na 100 000 obyvatel 40 hluchoslepých, což by znamenalo, že by to byly 4000. U nás se ale v 60. letech očkovalo proti zarděnkám, které, když se prodělají v těhotenství, jsou jednou z nejčastějších příčin vrozené hluchoslepoty, takže konečné číslo je možná trochu menší.

? LORM spustilo kampaň „Netrubte zbytečně“. Co hluchoslepi v provozu trápí?

Především nám jde o to, aby se veřejnost a hlavně řidiči více dozvěděli o hluchoslepých, většina ani neví, že nějaká červenobílá hůl existuje, natož co znamená.

? Jak se máme k těmto lidem tedy chovat, aby se cítili lépe a bezpečněji?

Základem je trpělivost. Jak u řidičů, tak i chodců. Když přiskočí ve snaze pomoci, neuvědomí si, že je hluchoslepý neslyší, že o nich prostě neví.

www.lorm.cz

www.netrubtezbytecne.cz

PŘEJÍT SILNICI, když nevidíte a neslyšíte, je celkem problém.